

Faglige områder:

Udvikle nuanceret ord- og begrebsforråd

Læse sprogligt udviklende tekster

Fastholde det læste i skriftlig form

Læse aldersvarende skønlitteratur med god forståelse og indlevelse

Fortolke, perspektivere og forholde sig til tekster og andre udtryksformer ud fra både oplevelse og analyse

Kende betydning af sproglige virkemidler

Bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel

Fagligt stof/tekster:

Veronika lyder som harmonika af Rebecca Bach-Lauritsen

Kortfilm fra filmstriben

Dokumentarudsendelsen – sporløs

Illustrationer af Stian Hole

Faglige aktiviteter:

Læse

Skrive

Tolke

Meddigte

Dramatisere

Opgave 1.

Info til læreren: Læs eventuelt bogen højt på klassen.

Info til eleven: Læs romanen.

Opgave 2:

Løb romanen. Læs med lyst.

Info til læreren:

Del bogen op 24 kapitler – kopier og læg kapitlerne ud som poster til et stjerneløb. Når børnene har læst et kapitel kommer de tilbage til læreren og refererer, hvad de har læst. Efter fortællingen får de at vide, hvor de kan finde næste kapitel. For at undgå kødannelser ved læreren, kan nogle af børnene bruges som medhjælpere til at lytte og give poster videre. Du deler løbet over to dage.

Info til eleven:

Veronikas stjerneløb. Nu skal I løbe stjerneløb. Ved hovedposten får du et kort, hvor der står, hvor du kan finde første post. Når posten er fundet og læst, løber du tilbage til mig og refererer, hvad du har læst. Du får så kort til næste post. Og sådan fortsætter vi med 12 poster i dag. I kan også vælge at indtale referat/resume (forklar forskellen) på jeres mobiltelefon.

Opgave 3.

Læs på, mellem og bagved linjerne om personer.

Info til læreren:

Her skal eleverne læse, hvad der står og tolke ud fra, hvad der står på linjerne og mellem linjerne.

Info til eleven:

Find beskrivelser af Veronika, Veronikas mor, Veronikas far, Josefine og Mummi: Hvad står der om dem? Hvad betyder "de sproglige billeder" som beskriver dem? og hvad mener du om personerne, når du læser, hvad der står på og mellem linjerne?

Grupper á 3

Vælg en af personerne. eksempel:

Person 1: skriv ned hvad der står på linjerne i bogen om Mor Maj

Person 2: skriv ned hvad du læser "mellem linjerne" om Mor Maj

Person 3. skriv ned hvad du mener, Mor Maj er for en person.

Eks:

Mor.

På linjen står der: Mor elsker afskårne buketter og hader potteplanter, fordi de skal vandes.

Mellem linjen: Mor er ikke god til at passe på ting, som kræver, at hun husker, for hun glemmer det. Hun vil have blomster med mange farver og ikke grønne potteplanter

Bagved linjen: Mor er måske lidt forfløjen og kan ikke overskue at forpligtige sig (hun flytter jo også tit og har forskellige kærester). Mor er en farverig person, glad og griner meget.

Ikke kedelig

Opgave 3a

Kreativ personkarakteristik

Info til læreren:

Når alle grupper har lavet eksempler på, hvad der står på, mellem og bagved linjerne om personerne, skal de skildre personerne billedligt ud fra deres fælles oplysninger. Lad eleverne bruge tusser, farver, udklip fra blade m.m.

Info til eleven:

Nu skal I ud fra det I har fundet ud af om Veronika, Josefine, Mor Maj, Veronikas far og Mummi lave et billede af den person I har læst om og tolket. Skriv et stort skilt med personens navn og hæng billede nedenunder og skriv op, hvad I fundet frem til i opgave 3. Tag også en kopi af den side i bogen, hvor jeres person er illustreret og hæng op sammen med jeres billede.

Opgave 3b

Personmeddigtning

Info til læreren: Eleverne skal nu i samme gruppe vælge en eller flere af følgende meddigtningsopgave ud fra, hvad de har læst og tolket.

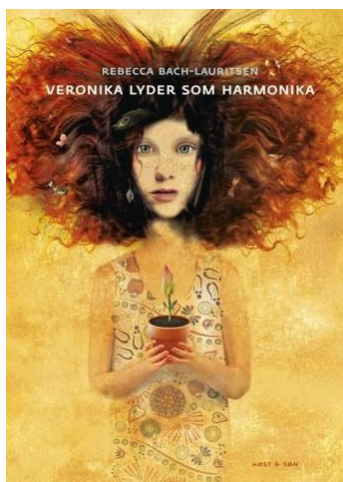
Info til eleven:

Nu skal I vælge en af følgende opgaver. I skal forestille, at I besvarer opgaven, som den person I lige har arbejdet med:

1: Udfyld en side i vennebogen (se bilag1)

2: skriv sms'er, hvor jeres person, sms'er til Veronika. Lad dem der har personen Veronika svare, og I svarer så igen. Hvis I har Veronika, sms'er I til moren. Lad dem der har Mor Maj svare på sms'en, og I svarer. Gem sms'erne og læs op på klassen. HUSK at svare ud fra, hvad I ved om personerne. Brug jeres egne mobiltelefoner.

3. WANTED plakat. Lav en efterlysningsplakat over Veronikas far. Skriv på plakaten hvad der er væsentligt og nævn det, I ved. Hæng plakaterne rundt på skolen.

Opgave 4

Billeder af Veronika.

Info til læreren:

Nu skal eleverne finde ud af mere om Veronika, og hvem hun er. Første øvelse er en billedsprogsordbog, hvor eleverne skriver forklaringer til de skrevne sprogbilleder (se bilag2). Fortæl om billedsprog (læs bilag3) Uddel bilag2 og lad børnene udfylde det alene.

Info til eleven:

Veronika føler sig anderledes og rodløs. Det ved jeg, fordi jeg læser på linjerne og mellem dem. Veronika lyder som en harmonika er fyldt med sprogbilleder. Læs udleveret papir (bilag 2) og skriv, hvad billedsproget fortæller om Veronika.

Opgave 4a

Andre sprogbilleder

Info til læreren:

Elevernes øjne er nu skærpede i forhold til sprogbilleder, og hvad der står mellem linjerne. Lad dem gå på jagt efter flere sprogbilleder og hvad der står mellem linjerne om eksempelvis tema, stemninger, forholdet mellem bogens personer.

Info til eleven:

Nu har du fundet en masse sprogbilleder, der fortæller om Veronika. Er der eksempler i bogen, hvor du læser noget mellem linjerne, der fortæller om andet end personerne? Eksempelvis: tema – stemninger – forholdet mellem bogens personer. Gå på jagt. De børn, der først finder to "sprogbilleder" eller kommer med to forslag i teksten, der viser noget om tema, stemninger eller forhold mellem personer – mellem linjerne, får retten til at (b)læse et uddrag af bogen med mel i munden eller få et kvarters hyggelæsning i valgfri medie (bog, net, tegneserie, lyt/læs bog m.m.) et valgfrit sted på skolen.

Opgave 4b

Bogens billeder – stemninger "mellem linjerne"

Info til læreren:

Kopier alle billederne i bogen. Hver elev vælger et billede, og her skal de skrive, hvad de konkret ser på billederne, bagpå skriver de, hvilke følelser billederne viser, og hvad de tror, billederne skal fortælle. Herefter farvelægger de billederne ud fra hvilke følelser og stemninger, de mener billedet viser. Tal evt. om farvers betydning (varme og kolde farver). Dette er igen en opgave som konkret viser, hvad der er "på og mellem linjerne" – her konkret: ord på selve billedet og bagpå billedet, hvor eleverne skriver ned hvilke følelser billedet viser. Eleverne skal bruge tusser eller caran d`ache farver.

Info til eleven:

Fortæl eleven om ovennævnte opgave. Brug evt. forsiden som eksempel: Du ser: en pige med stort hår holde en potteplante. Skriv bagpå: farverne er gyldne, det giver en varm følelse. Hun ser tom ud i blikket: måske er hun ikke glad. Hæng billederne op under overskriften "Stemningsbilleder":

Opgave 5

Hvor er far? Dokumentar – meddigtningsopgave indenfor dokumentargenren.

Info til læreren:

Veronikas far har intet navn – han er en bare ”en glad aften i byen”, fortæller Mor Maj. Men hvem, hvor og hvad er faren? Opgaven går ud på, at eleverne får kendskab til dokumentargenren og selv producerer et ”Sporløs” program om Veronika og hendes far. Fortæl om dokumentargenren. Vis derefter et ”Sporløs” program:

www.dr.dk/DR1/Sporloes

Eleverne deles ind i grupper a fire personer. Hver gruppe skal vælge en Veronika og en far. De to øvrige personer er figurer, der fører Veronika til sin far. Eleverne skiftes til at filme. Brug Sporløs programmet som skabelon for elevernes egne programmer. Film med mobilkamera eller andet. Programmerne vises på klassen, og her efter diskuteres hvilke forskellige ”billeder” af faren, programmerne viser.

Bagefter diskuterer I på klassen begreberne: fiktion – fakta – faktion.

Faktion: en fremstillingsform, som benytter en blanding af virkelighed og digtning med elementer både fra sagprosaen og skønlitteraturen.

Opgave 6

Kortfilm.

Se kortfilm som handler om det samme tema. Se bilag4. Gå på opdagelse i en af filmene, hvordan filmen fortæller hvad ”der står på linjen og mellem linjen” – kan en film det, selvom der ikke er tekst?

Opgave 7

Afsluttende skriftlig opgave.

Info til læreren:

”Som starten på en ny melodi”, sådan lyder den sidste sætning i bogen. Nu skal alle skrive en novelle med sætningen som overskrift.

Novellegenretræk: Novelle hører til den episke hovedgenre. Den er en kort fortælling, der er koncentreret om et enkelt handlingsforløb. Koncentrerer sig om enkelte situationer og den indflydelse, de har på det enkelte menneskes skæbne. Opbygning er klar og bygger på tre elementer: indledning: antydning af et problem. Vendepunkt: konflikt, brud, krise. Ny situation: konsekvensen af vendepunktet.

Eleverne får tre valgmuligheder, som de kan skrive novellen om. Alt efter hvor meget ”stillads” eleven har brug for. Gennemgå novellens genretræk.

A: novellen skal omhandle, hvad der sker, når Veronika starter i sin nye klasse

B: Novellen skal handle om en hyggeeftermiddag, som Veronika og hendes mor har sammen uden Mummi og Josefine. Beskriv eftermiddagen og hvad der kommer til at ske efter eftermiddagen.

C: Novellen skal handle om endnu en køretur med Mummi i lastbilen.

D: Eleven vælger selv. Dog stadig under samme overskrift.

Info til eleven:

Beskriv ovennævnte opgave for børnene.

Hår: _____

Øjne: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Fødselsdag: _____ År: _____

Jeg har søskende som bedder: _____

Mine fritidsinteresser: _____

Jeg samler på: _____

Mit teen-ageidol: _____

Min længste rejse gik til: _____

Mit største ønske er: _____

Jeg vil gerne være: _____

Min bedste tid på dagen: _____

Min bedste bog: _____

Min bedste grammofonplade: _____

Mit bedste skolefag: _____

Min livret: _____

- og jeg synes bedst om: _____

Film: _____

Teaterstykke: _____

Skuespillerinde: _____

Skuespiller: _____

Sanger(inde): _____

Popsanger(inde): _____

Blomst: _____

Dyr: _____

Farve: _____

Billedsprogsordbog – skriv hvad "billederne" betyder og fortæller om Veronika

Som om hun gemmer et uvejr i sit hoved (side 6):

Det(håret) er blevet helt elektrisk. Som om der er strøm i det og kan holde folk på afstand. Som et stødhegn. Sådan et man skal holde nallerne fra (side 7):

Hendes hoved er en kirkeklokke (side 27):

Når Veronika skal tage mod til sig, tager hun en dyb indånding og føler sig som en stor, gammel harmonika, fyldt med hemmelige toner, som ingen har hørt endnu (side 38):

Men Veronika kan alligevel mærke, at Josefine er en lille krog, der har sat sig fast i jakken (side 38):

Hendes ansigt er en gipsmaske, hendes krop er en gipskrop, hun er klistret fast til gulvet (side 41):

Veronika kører op og ned ad de rullende trapper som en kuffert på et transportbånd. En kuffert, der aldrig bliver hentet. En kuffert, der er sendt til en forkert lufthavn (side 43):

Veronika kigger på hans hånd, hvordan den har lukket sig om hendes arm som en lænke, man lænker vilde hunde med... og hun har lyst til at gø af ham (side 47):

Hun asfalterer tungen og ganen og halsen og hele vejen ned til maven (side 58):

Hun skal være en rød plet på et kort. En rød plet, der bliver, hvor den er (side 59):

Som starten på en ny melodi (side 67):

Veronika lyder som harmonika – litteraturundervisning for mellemtrinnet – Kenneth Jakobsen Bøye
Bilag 3

Billedsprog er omskrivninger, det vil sige at ord og udtryk erstattes med andre, som skal aflæses/opfattes i 'overført' betydning. Billedsprog kan anvendes af mange grunde, man kan få noget svært forståeligt til at virke mere klart og tydeligt med et billede, billedet kan også få læseren til at tænke mere over ordets betydning og associationer.

Sammenligning: Er hvor man siger noget og sammenligner det med noget andet. For eksempel: Den danske sang er 'lige som' en pige (her bruges bindeord 'som', 'lige som' eller 'som om').

Metafor: Er hvor man siger noget, der oftest er noget vrøvl, hvis man tager det bogstaveligt. Men hvis man ser metaforisk på det, giver det som oftest mening, men man er nødt til at være intimt bekendt med et sprog for at forstå metaforerne i det. Eksempler: Kold i røven, du er min rose, hundesulten, luk låget, klap gællerne i, solen står op, at tage tyren ved hornene, at kaste lys over sagen osv. (bemærk: ingen bindeord)

Besjæling: Gøre en konkret ting levende, tillægge den menneskelige egenskaber, f.eks. dansende blomster, sovende skyer, overvågende himmel osv.

Personifikation: Abstrakte begreber tillægges egenskaber, f.eks. tidens kolde tand, lovens lange arm, manden med leen osv.

Symbol: Et udtryk der skal opfattes konkret (det bevarer sin egenværdi), men som samtidig henviser til andre forhold i teksten (det peger altså udover sig selv). Det litterære symbol kan skabe en overordnet sammenhæng mellem forskellige passager i teksten og samle forskellige forstillinger, følelser og tanker til en meningsenhed.

Når man skal fortælle om billedsprog, kan man forklare noget om real- og billedplan.

Sammenligning: Din kind er som en rose

Realplan: En rose = en blomst

Billed/symbolplan: Rosen - et billede - et symbol på kærlighed.

Sammenligning: Hun er som en fugl

Realplan: En fugl

Billed/symbolplan: Fuglen – et billede – et symbol på frihed.

Sol skin

Kortfilm 2009, 29 min

Det er sommer, og Nadja på 13 år fordriver tiden alene med at spise is og ligge på stranden, hvor hun fascineres af en lille idyllisk familie, som hun følger efter og begynder at udspionere. På sin vej møder hun drengen Eskild, som selv strejfer ensomt rundt på sin cykel. Han tiltrækkes af hende. Nadja indvier og inddrager Eskild i sit voyeur-projekt, som gradvist eskalerer, og som får fatale konsekvenser, da Nadja en dag fortæller Eskild, at manden i familien er hendes far.

Amandas 2 verdener

Dokumentar 2007, 41 min

Amanda er 11 år. Hendes forældre er skilt. Derfor har hun to familier, to verdener, som hun skifter imellem hver uge. Amanda har det godt med begge sine forældre, og de har det okay med hinanden, men alligevel er det ikke nemt at være delebarn. Amanda tænker meget på, dengang mor og far var sammen, og på hvorfor de ikke længere er en familie. Og tit kan hun ikke sove, fordi hun bekymrer sig om, hvordan andre har det. Denne dokumentarfilm følger Amanda tæt i ni måneder i en tid med store forandringer: Begge forældre har fået nye kærestes, og Amanda har fået nye søskende. Og begge forældre skal flytte med deres nye familier. Amanda bliver nødt til at forholde sig til forandringerne i sine to verdener og gøre sig fri fra kravet om at skulle gøre alle glade hele tiden.

Lysvågen

Kortfilm 2010, 27 min

10-årige Benjamin kan ikke falde til ro. Han bor sammen med sin mor og hendes nye mand Robert, der gør, hvad han kan for at få et godt forhold til Benjamin. Men Benjamin savner sin far og håber, at hans forældre finder sammen igen. Benjamin samler på tinsoldater og drømmer om, at han og hans mor en dag bliver reddet af soldater og genforenet med Benjamins far. En nat går hans ønske i opfyldelse. Mens franske, engelske og tyske soldater fra 1. verdenskrig udkæmper et blodigt slag i Benjamins have, kravler en såret tysk soldat ud under hans seng og vil gerne hjælpe Benjamin med at flygte. Men helt så let bliver det ikke at få mor med på flugt. »Lysvågen« er en film om en dreng, der udkæmper sin egen lille krig.

Filmene findes på www.filmstriben.dk

Undervisningsideer på www.dfi.dk